

Ime:

Razred:

**Program Šola ambasadorka
Evropskega parlamenta**

Evropski parlament
Informacijska pisarna
v Sloveniji

Evropski parlament

ŠOLA AMBASADORKA

Modul 1: Kratka zgodovina EU

Evropska unija (EU) vpliva na naše vsakdanje življenje, čeprav se tega morda niti ne zavedamo. Primer tega je telefonska številka za klic v sili, ki je enotna po vsej Evropi. Tako lahko v primeru vloma v naše stanovanje, nesreče ali požara pokličemo 112 iz katerekoli evropske države. Poleg tega je EU uvedla enotne cene za gostovanje v mobilnih omrežjih drugih držav članic EU, tako da lahko sedaj brez dodatnih stroškov gostovanja telefoniramo in brskamo po spletu prek mobilnega telefona, ko potujemo po Evropi.

Zaradi EU nam na potovanju, na primer v Francijo ali Nemčijo, praviloma ni treba skozi mejne kontrole, prav tako pa lahko v več različnih državah plačujemo z evri, kar pomeni, da lahko hitro ugotovimo, ali je sladoled tukaj cenejši kot v Italiji.

Vse to se nam morda zdi precej normalno, vendar ni bilo vedno tako. Evropske države niso vedno tako dobro sodelovale med seboj. Med letoma 1870 in 1945 sta si Francija in Nemčija stali nasproti v kar treh vojnah. V istem obdobju smo Slovenci živeli v treh različnih državah. Ena od front prve svetovne vojne je potekala na Primorskem – Soška fronta, ki velja za največji spopad na Slovenskem. Gotovo ste že veliko slišali in prebrali tudi o drugi svetovni vojni (1939–1945) in se o tem pogovarjali pri urah zgodovine.

Na tej povezavi si lahko ogledate videoposnetek o zgodovini EU:

<https://www.europarl.tv.europa.eu/programme/others/history-the-treaties-of-rome>

Navedite tri stvari, ki jih veste o drugi svetovni vojni.

1. _____

2. _____

3. _____

Da boste bolje razumeli nastanek Evropske unije, večkrat preberite spodnje besedilo. Učitelj vam lahko razloži dodatne podrobnosti.

Po koncu druge svetovne vojne so bili politični vodje in evropski državljani odločeni, da do takšne vojne ne sme več priti. Vendar je to lažje reči kot storiti. Zgodovina Francije in Nemčije je polna medsebojnih bojev in čeprav je bilo te vojne konec, to še zdaleč ni pomenilo, da sta se državi spoprijateljili.

Zato si je francoski zunanji minister Robert Schuman zamislil načrt. Predstavil ga je 9. maja 1950, danes ga poznamo kot Schumanovo deklaracijo.

Zaradi tega vsako leto 9. maja praznujemo dan Evrope.

Schumanova deklaracija je zagotovila sodelovanje Francije in Nemčije pri proizvodnji premoga in jekla. To je pomenilo, da nobena država ni mogla proizvajati orožja brez vednosti druge. Tako sta si Francija in Nemčija iz proizvodnje teh dveh virov ustvarili največji možni zaslužek. S tem denarjem sta financirali gradnjo novih cest, domov in drugih stavb, s katerimi sta nadomestili tiste, ki so bile porušene med drugo svetovno vojno. Luksemburg, Nizozemska, Belgija in Italija so bile nad to idejo navdušene in so se jima kmalu pridružile.

Leta 1951 je bila ustanovljena Evropska skupnost za premog in jeklo (ESPJ). To je bil začetek evropskega povezovanja, ki se je postopoma razvil v današnjo Evropsko unijo.

Katerih šest držav je sodelovalo?

Zakaj sta bila premog in jeklo po vojni tako pomembna?

Sodelovanje med temi državami je bilo tako uspešno, da so se odločile sodelovati še tesneje. Tako so leta 1957 ustanovile Evropsko gospodarsko skupnost (EGS) in Evropsko skupnost za jedrsko energijo (EURATOM). Dogovori, ki so jih v ta namen sklenile Belgija, Francija, Italija, Luksemburg, Nemčija in Nizozemska, so bili zapisani v dveh pogodbah, ki sta bili slovesno podpisani v Rimu; zato ju imenujemo tudi Rimski pogodbi.

Pogodba o EGS vsebuje dogovore o kmetijstvu, gospodarstvu in prometu, pogodba o EURATOM pa dogovore o sodelovanju na področju jedrske energije. Oblikovani so bili ustrezni kmetijski predpisi, ki naj bi zagotovili, da v Evropi ne bo nihče več umrl od lakote. Sodelovanje na področjih gospodarstva in prometa pa je omogočilo lažji in cenejši nakup izdelkov med državami.

Napiši ime izdelka, ki je naprodaj v velikih samopostrežnih trgovinah in je iz spodaj naštetih evropskih držav.

DRŽAVA	PROIZVOD
1. Nizozemska	_____
2. Italija	_____
3. Nemčija	_____
4. Belgija	_____
5. Španija	_____
6. Francija	_____
7. Grčija	_____
8. Hrvaška	_____
9. Avstrija	_____

Vse več drugih evropskih držav je menilo, da bi bilo dobro, če bi se tudi same vključile v skupnost in izkoristile gospodarske prednosti. Do leta 1986 se je skupnosti pridružilo še šest držav, ki so s tem postale države članice: Danska, Irska in Združeno kraljestvo leta 1973, Grčija leta 1981 ter Portugalska in Španija leta 1986.

Leta 1992 je takratnih 12 držav članic v nizozemskem mestu Maastricht sklenilo pogodbo, s katero so medsebojno sodelovanje nadgradile v še tesnejšo povezavo, ki so jo poimenovala Evropska unija. Maastrichtska pogodba je še dodatno olajšala trgovanje med državami EU. Veliko ovir pri uvozu in izvozu blaga je bilo odpravljenih, kar je še povečalo dobičkonosnost trgovanja med državami članicami. Poleg tega je pogodba delavcem omogočila, da so lahko brez težav delali v drugi državi članici.

Trenutno ima Evropska unija 28 držav članic. V skladu s pogodbo o EU lahko država članica postane vsaka demokratična evropska država. Zato je zelo verjetno, da se bo EU v naslednjih letih še naprej širila.

Ali znate naštetih države, ki še niso v EU, pa bi se ji rade pridružile?

Ali menite, da je širitev EU dobra ali slaba ideja? Poskusite utemeljiti svoj odgovor.

EU se trenutno sooča tudi z izzivom izstopa države članice, kar se do sedaj še ni zgodilo. Prebivalci Združenega kraljestva so se namreč 23. junija 2016 na referendumu odločili, da želijo zapustiti EU. 29. marca 2017 je Združeno kraljestvo Evropskemu svetu uradno sporočilo svojo namero, da želi izstopiti iz EU. Postopek izstopa iz Evropske unije bo predvidoma trajal dve leti. V tem času bodo potekala pogajanja med Združenim kraljestvom ter ostalimi državami članicami in institucijami EU o pogojih izstopa. Rezultat tega procesa bo manjše število držav članic, spremembe v sestavi institucij in organov EU ter spremenjen odnos med EU in Združenim kraljestvom.

Kaj menite o odločitvi prebivalcev Združenega kraljestva, da njihova država izstopi iz EU? Poskusite utemeljiti svoj odgovor.

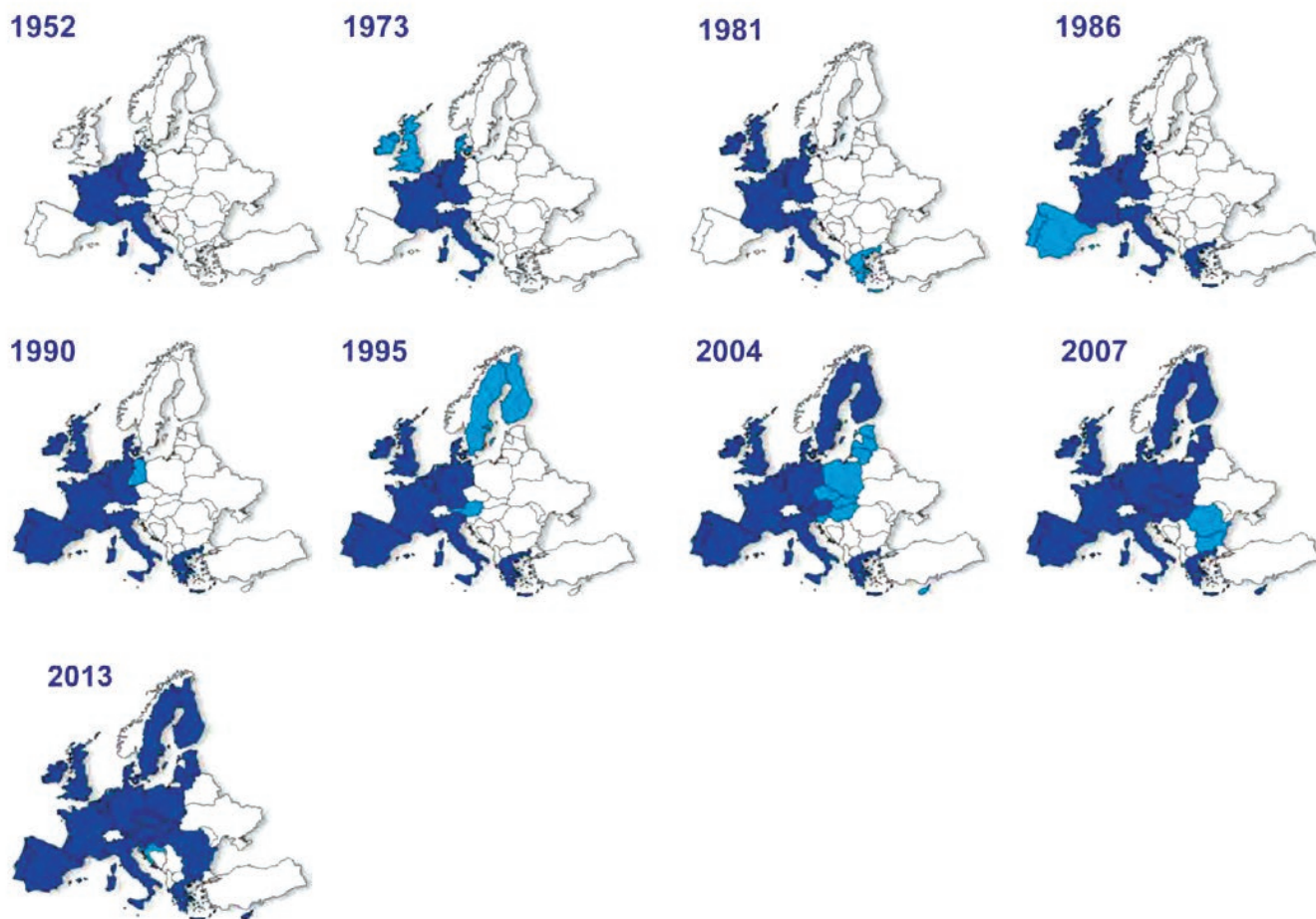
Od 1. decembra 2009 velja za vse države članice nova pogodba. Imenuje se Lizbonska pogodba in naj bi olajšala delovanje EU ter jo naredila bolj demokratično. Sedaj je mogoče zadeve urejati na evropski ravni, kadar je tako bolj smiselno, na primer pri cenah mobilnih storitev ali na področju azilne politike in politike priseljevanja.

Ali lahko navedete še kakšen primer, kjer je urejanje na evropski ravni bolj smiselno?

Seznam držav in leto pridružitve Evropski uniji.

LETO	DRŽAVA	ŠTEVILO DRŽAV
1957	Belgija, Francija, Italija, Luksemburg, Nizozemska in Zahodna Nemčija (ustanovne članice)	6
1973	Danska, Irska in Združeno kraljestvo	9
1981	Grčija	10
1986	Portugalska in Španija	12
1990	Vzhodna Nemčija se zopet združi z Zahodno Nemčijo in tako pristopi k Evropski uniji kot del Nemčije.	12
1995	Avstrija, Finska in Švedska	15
2004	Ciper, Češka, Estonija, Latvija, Litva, Madžarska, Malta, Poljska, Slovaška in Slovenija	25
2007	Bolgarija in Romunija	27
2013	Hrvaška	28

Na dan Evrope, 9. maja, se pogosto zaigra Oda radosti, himna EU. Glasba izvira iz Devete simfonije Ludwiga van Beethovna, ki jo je napisal leta 1823. Himna nima besedila, vendar izraža evropske ideale svobode, miru in sodelovanja.

Na spletnem portalu YouTube poiščite evropsko himno in jo poslušajte.

Ta himna ne nadomešča državnih himn posameznih držav članic. Razlike med posameznimi državami, kot so državne himne in jeziki, bodo obstajale še naprej. Države EU urejajo skupaj le stvari, ki bodo koristile vsem. To izraža slogan »Združeni v raznolikosti«.

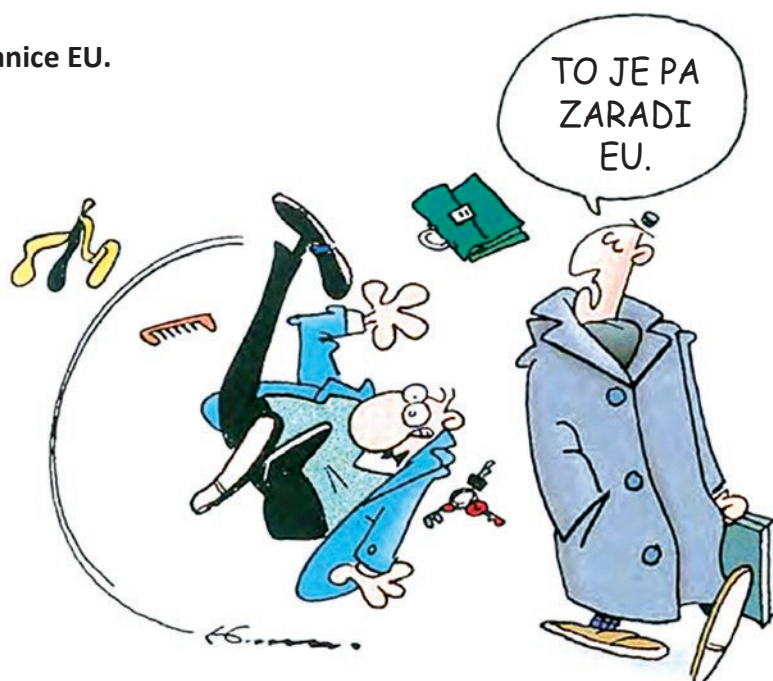
Navedite še kak primer razlik med državami:

Kaj predstavljajo zvezde na evropski zastavi?

Zgoraj je prazen zemljevid Evrope.
S križcem označite ali pobarvajte države članice EU.

Modul 2: Evropska unija in mi: Kako Evropska unija vpliva na naše življenje

- Ali ste vedeli, da je EU več kot petim milijonom študentom omogočila študij in delovno prakso v tujini?
- Ali ste vedeli, da EU veliko sredstev nameni ljudem iz držav v razvoju?
- Ali ste vedeli, da je EU prepovedala preskušanje kozmetičnih izdelkov na živalih?
- Ali ste vedeli, da EU že več kot 60 let preprečuje vojne med državami članicami?
- Ali ste vedeli, da je EU sprejela predpis o ceni mobilnih storitev in da vam pri uporabi mobilnega telefona zunaj domače države v katerikoli državi članici EU ni več treba plačevati dodatnih stroškov gostovanja?
- Ali ste vedeli, da lahko praviloma delate v in potujete po skoraj vseh 28 državah članicah, ne da bi vas na meji ustavljali?
- Ali ste vedeli, da se EU trudi, da bi imeli moški in ženske pravico prejemati enako plačilo za enako delo?
- Ali ste vedeli, da je EU uvedla stroge zahteve glede kmetijske politike in da je kakovost hrane nadzorovana?
- Ali ste vedeli, da EU sklepa sporazume o trgovini, okolju, izvozu, varnosti in obravnavanju mednarodnih težav, kot sta terorizem in finančna kriza, tudi z državami, ki niso članice EU?

In še veliko več ...

Evropska unija je bližje, kot si mislimo. Živimo v Evropi, ki vpliva na naše vsakdanje življenje: na hrano, ceno mobilnih klicev, izobraževanje, okolje, delo – na vašo in našo prihodnost ...

V katerih državah članicah EU ste že bili na počitnicah? Katere si želite obiskati?

Ali ste v stiku z dijaki oziroma prijatelji, ki ne živijo v Sloveniji? Če ste, navedite, od kod so in v katerem jeziku se med seboj pogovarjate.

Predstavljajte si, da morate opraviti pripravništvo v kateri od evropskih držav. Katero državo bi izbrali in zakaj?

Med pripravništvom zbolite in morate k zdravniku ali v bolnišnico. Katere dokumente potrebujete?

To je pa zaradi Evropske unije!

Kot smo spoznali, se je evropsko povezovanje začelo le na področju premoga in jekla. Kasneje so dodali gospodarstvo in energijo, postopoma pa so začeli vključevati še druga področja politik. Kadarkoli so države članice ugotovile, da bi bilo nacionalne težave lažje reševati na evropski ravni, so se pristojnosti EU povečale. Tako je bilo v primeru kmetijstva, onesnaževanja okolja, priseljevanja, kriminala in boja proti terorizmu. Nekateri menijo, da bi morali zmanjšati pristojnosti, ki jih ima EU. Takšno odločitev bi lahko sprejeli Evropski parlament in predstavniki držav članic v okviru Sveta EU, vendar se to do sedaj še ni zgodilo.

Človekove pravice

Človekove pravice in demokracija sta temeljni vrednoti EU. Države, ki si želijo postati članice EU, morajo spoštovati človekove pravice. Prizadevamo si preprečevati diskriminacijo na podlagi spola, rase, narodnosti, jezika, vere, političnega ali drugega prepričanja, gmotnega stanja, invalidnosti, spolne usmerjenosti, starosti, izobrazbe, družbenega položaja ali kake druge osebne okoliščine. Za EU je zelo pomembno, da lahko izkaže gostoljubje tistim, ki so bili prisiljeni zbežati iz svoje države zaradi vojne ali preganjanja. Prizadeva si tudi, da bi izkoreninila trgovino z ljudmi, zlasti z ženskami in otroki.

Navedite primer diskriminacije na podlagi:

spolne usmerjenosti _____

verskega prepričanja _____

invalidnosti _____

Evro

Z uvedbo evra je postalo veliko lažje ugotoviti, kje so stvari cenejše. Ko ste na počitnicah v katerikoli državi evro območja, vam ni treba menjavati denarja in v glavi pretvarjati valute. Evro omogoča podjetjem v Evropi hitrejše poslovanje in sklepanje boljših dogovorov.

Z evrom lahko plačujete v 19 državah EU: Avstrija, Belgija, Ciper, Estonija, Finska, Francija, Nemčija, Grčija, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Portugalska, Slovenija, Slovaška in Španija. Tudi ostale države članice bi lahko uvedle evro, vendar morajo najprej izpolniti določene pogoje, na primer zmanjšati svoj dolg. Danska, Združeno kraljestvo in Švedska sicer že izpolnjujejo pogoje za sprejem evra, vendar so se odločile, da obdržijo svojo nacionalno valuto.

Evro se kot naslednik nemške marke uporablja kot uradna domača valuta tudi v Črni gori in na Kosovu brez uradnih sporazumov z EU, ker je bila pred uvedbo evra na teh območjih nemška marka uradno priznana valuta. Na podlagi uradnega dogovora z Evropsko unijo evro uporabljajo tudi žepne državice Andora, Monako, San Marino in Vatikan.

V svojih denarnicah poiščite kovance in pogledjte, kaj je na njih. V čem so si kovanci med seboj podobni?

Ali veste, iz katere države je kovanec? Kako lahko to ugotovite?

Okolje

Okoljski standardi EU sodijo med najstrožje na svetu. Poudarjajo varstvo zdravja ljudi in boj proti podnebnim spremembam. EU želi naravne vire uporabljati v razumnih mejah in prispevati k ohranjanju biotske raznovrstnosti (ter tako preprečiti izumrtje ogroženih živalskih in rastlinskih vrst).

Obstajajo, na primer, sporazumi o emisijah toplogrednih plinov; do leta 2020 je treba emisije zmanjšati za vsaj 20 % glede na ravni iz leta 1990.

Vendar obstajajo tudi zakonodajni akti o onesnaževanju s hrupom in o kakovosti vode v bazenih, torej o stvareh, ki vas lahko zadevajo neposredno.

Kaj so toplogredni plini?

Zakaj so toplogredni plini tako škodljivi?

Navedite tri ogrožene živalske vrste.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____

Energija

Energija ima v našem življenju ključno vlogo; potrebujemo jo tako za promet, centralno ogrevanje, klimatske naprave, kot tudi za delovanje tovarn, uradov in kmetij. Ampak, ali ne bo prišel dan, ko bodo naše plinske in naftne rezerve pošle? Ali niso ravno ta goriva tista, ki povzročajo globalno segrevanje? EU želi, da bi države članice izvajale boljše in energetske učinkovitejše politike ter opravljale več raziskav o vetrni in sončni energiji. Vsak državljan se mora zavedati tudi svoje lastne porabe energije. To vključuje preproste stvari, kot so uporaba avtomobila, tople vode, centralnega ogrevanja, klimatskih naprav in razsvetljave.

Ali ste vedeli, da običajnih žarnic kmalu ne bo več?

Kako lahko varčujemo z energijo doma? Navedite pet primerov.

1 _____

2 _____

3 _____

4 _____

5 _____

Kako pa vi varčujete z energijo?

To je pa zaradi Evropske unije! Ne vedno ...

Kot ste spoznali v tem poglavju, EU sprejema odločitve o zelo različnih temah. Kljub temu pa se veliko odločitev sprejme na drugih ravneh: lokalnih, regionalnih ali državnih.

EU sprejema odločitve le v primeru, ko je to učinkovitejše kot sprejemanje odločitev na lokalni, regionalni oziroma državni ravni (načelo subsidiarnosti).

Spodaj je navedenih nekaj nalog. Včasih se mora zadeva urediti na ravni EU, včasih pa na kakšni drugi ravni.

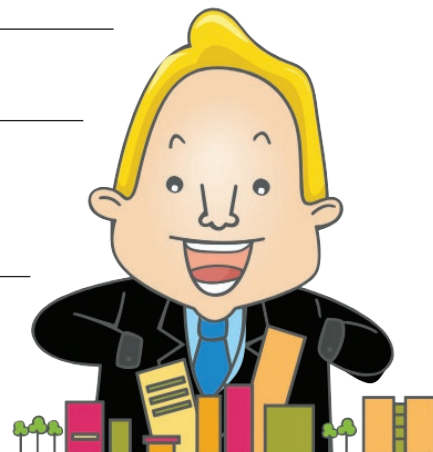
Odključajte kvadratke kdo je odgovoren za kaj: Za isto nalogo lahko obstaja več različnih ravni odgovornosti.

Raven odgovornosti?	Lokalna	Državna	EU
Odvoz gospodinjskih odpadkov			
Železniška infrastruktura			
Telekomunikacijske storitve			
Parkirišča v tvojem kraju			
Organizacija regionalnega prometa			
Označevanje potrošniških izdelkov			
Boj proti terorizmu			
Podpora revnim			
Prostori za rekreacijo			
Subvencije za kmete			
Nega na domu			
Nacionalni proračun			
Cene mobilnih storitev			

Ali bi radi sprejemali več ali manj odločitev na ravni EU? Zakaj?

Zakaj obstajajo različne ravni sprejemanja odločitev?

Področja politik

Pojdite na spletno stran www.europa.eu in izberite slovensko različico. Kliknite na „področja politik,“ kjer lahko preberete čisto vse o evropskih področjih javnih politik.

Nekaj primerov:

- avdiovizualno področje in mediji
- izobraževanje
- kultura
- carina
- zunanja trgovina
- kmetijstvo
- varnost hrane

Oglejte si še nekaj drugih spletnih strani v zvezi z Evropsko unijo:

www.europartv.europa.eu/sl/home

Na tej strani se lahko s pomočjo video posnetkov seznanite z dejavnostmi Evropskega parlamenta in vidite, kako evropski poslanci oblikujejo politično dogajanje in sprejemajo zakonodajne akte, ki vplivajo na življenje ljudi po vsej Evropi.

<http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/sl>

Tukaj si lahko preberete vse o vplivu EU na vaše vsakdanje življenje.

<http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/sl>

Na tej strani lahko najdete marsikateri odgovor na vprašanja o EU in njenem delovanju.

<http://www.europarl.europa.eu/meps/sl/map.html>

Tukaj boste našli informacije o Evropskem parlamentu, poslancih in zakonodajnem postopku.

<http://www.europarl.europa.eu/news/sl/news-room>

Tukaj boste našli aktualne novice o evropskih zadevah.

www.eu-skladi.si

Na tej strani boste dobili veliko informacij o projektih, ki se izvajajo v Sloveniji in ki jih financira EU. Ste se kdaj vprašali, zakaj je na panojih ob avtocesti, v mestu ali pa pred vhodom v naravne rezervate narisana evropska zastava? Tukaj so odgovori!

Ste za igro?

Pojdite na spletno stran www.europa.eu in izberite slovensko različico; kliknite na „Kotiček za otroke: Igre in kvizi EU“ (hitre povezave, na levi strani). Igrajte igre „Evropska unija: kaj je to?“ klikajte na različne stvari in se naučite vse o Evropi.

Sedaj veste še več o Evropi ...

Toda, kaj novega ste izvedeli danes?

Sedaj vem, da:

Sedaj vem, da:

Sedaj vem, da:

Modul 3: Sprejemanje odločitev

Predstavljajte si, da je vsak sošolec v razredu iz druge evropske države in da morate skupaj odločati o najrazličnejših stvareh. Poleg tega pa vsak govori drug jezik. No, to bi bilo precej težavno!

S to težavo se EU srečuje vsak dan. Zato obstajajo različne institucije, vsaka s svojim področjem specializacije, ki zagotavljajo, da se delo porazdeli. Včasih je to zelo zapleteno, vendar je treba zagotoviti, da lahko vsaka izmed 28 držav članic EU vpliva na oblikovanje skupnih politik. Na sejah so prisotni tolmači, ki tolmačijo vse, o čemer se politični predstavniki pogovarjajo. Tako lahko vsak govori v svojem jeziku in ga ostali kljub temu razumejo. Na tej povezavi si lahko preberete več o tem, kako poteka večjezično delo v institucijah EU <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/si/20150201PVL00013/Večjezičnost>.

Tukaj lahko preberete več o slovenščini kot enem izmed 24 uradnih jezikov v institucijah EU http://www.mzz.gov.si/fileadmin/pageuploads/Dokumenti_SVREZ/jezikovna_vprasanja/Prirocnik_Slovenscina_v_institucijah_EU_2015.pdf.

Kako bi organizirali šolsko zabavo za dijake iz 28 različnih držav? Upoštevajte kulturne in jezikovne razlike.

Delitev nalog v Evropski uniji

EU ima sedem uradnih institucij. Mednje sodijo tudi Svet Evropske unije (Svet ministrov), Evropski svet, Evropska komisija in Evropski parlament. Te institucije skupaj oblikujejo pravila in sprejemajo politike EU. Posamezne države pa morajo ta pravila upoštevati. EU ima tudi svoje sodišče, in sicer Sodišče Evropske unije. Sodišče nadzira institucije EU in države članice, ki so dolžne zagotoviti, da tudi državljani in podjetja v EU ravnajo v skladu s temi pravili.

Na vrhu: Evropski svet

Politični vodje in voditelji vseh držav članic pripravijo splošni okvir politike EU. Običajno se sestanejo štirikrat v letu. Temu pravimo Evropski vrh. Slovenijo v Evropskem svetu zastopa predsednik vlade. V Evropskem svetu voditelji EU razpravljajo o pomembnih temah kot so gospodarstvo, okolje, finančna kriza ali zunanja politika. Evropski svet vsaki dve leti in pol izvoli novega predsednika. Predsednik je lahko nato enkrat ponovno izvoljen za naslednji dve leti in pol.

Poizvedite, kdo je trenutni predsednik Evropskega sveta

Če bi bili vi predsednik, kaj bi bila prva stvar, o kateri bi v tem trenutku želeli razpravljati na Evropskem vrhu?

Svet Evropske unije (Svet ministrov): vsaka država ima svoj glas

Svet ministrov je ena od zakonodajnih institucij. Tudi ta ima 28 članov, po enega iz vsake države. Vendar to niso predsedniki vlade, temveč ministri, ki se izmenjujejo glede na temo srečanja. Na primer, če je tema srečanja kmetijstvo, potem se zberejo vsi ministri za kmetijstvo. Slovenski minister za kmetijstvo odpotuje v Bruselj prav tako kot drugi ministri za kmetijstvo iz ostalih držav članic EU. To pomeni, da se srečanja udeleži 28 ministrov. Če je srečanje o izobraževanju, potem se v Bruslju zberejo vsi ministri za izobraževanje.

Ministri poskušajo zagotoviti, da se bolj ali manj vsaka država strinja z odločitvijo, ki jo želijo sprejeti. Če je treba sprejeti zelo pomembno odločitev, kot na primer o pristopu nove države k EU, potem se morajo z odločitvijo strinjati vsi.

Evropska komisija

Tudi Evropska komisija ima po enega člana iz vsake države. Pravimo jim komisarji. Komisarji ne zastopajo lastne države, kot to počno ministri v Svetu ministrov, temveč EU kot celoto. Vsak komisar je pristojen za določeno področje. Evropska komisija pripravi predloge evropskih zakonodajnih aktov in nadzoruje, ali jih države članice izvajajo. Komisija skrbi za delovanje EU.

V spletni brskalnik vpišite „evropski komisar“. Kdo je evropska komisarka iz Slovenije in za katero področje je pristojna?

Se ti zdi to področje pomembno? Pojasnite, zakaj da oziroma zakaj ne.

Evropski parlament

Vsaki pet let lahko vsi državljani, stari 18 let ali več, volijo predstavnike v Evropski parlament. Volijo politične stranke, tako kot na slovenskih volitvah v državni zbor in na lokalnih volitvah v občinske in mestne svete. Poslanci iz Slovenije v Evropskem parlamentu ne sedijo skupaj. Skupaj z izvoljenimi poslanci iz drugih držav članic, s katerimi imajo podobne politične poglede, ustanovijo politično skupino, NSi (Nova Slovenija – krščanski demokrati), na primer, sodeluje v okviru Evropske ljudske stranke z vsemi ostalimi krščansko-

demokratskimi in ljudskimi strankami v EU, SD (Socialni demokrati) pa z ostalimi socialdemokratskimi oziroma socialističnimi strankami.

Koliko poslancev ima Evropski parlament?

Koliko poslancev v Evropskem parlamentu je iz Slovenije? Kateri?

Spodaj je pregled evropskih političnih strank:

- Poslanska skupina Evropske ljudske stranke (Krščanskih demokratov) (ELS)
- Skupina naprednega zavezništva socialistov in demokratov v Evropskem parlamentu (S&D)
- Skupina Evropskih konservativcev in reformistov (ECR)
- Skupina Zavezništva liberalcev in demokratov za Evropo (ALDE)
- Konfederalna skupina Evropske združene levice - Zelene nordijske levice (GUE-NGL)
- Skupina Zelenih/Evropske svobodne zveze (Zeleni-EFA)
- Skupina Evropa svobode in neposredne demokracije (EFDD)
- Skupina Evrope narodov in svobode (ENF)

NI: Samostojni poslanci - poslanci, ki niso člani nobene evropske politične stranke

									NI:	
Belgija	4	4	4	6		2		1		21
Bolgarija	7	4	2	4						17
Češka republika	7	4	2	4	3		1			21
Danska	1	3	4	3	1	1				13
Nemčija	34	27	8	4	8	13			2	96
Estonija	1	1		3		1				6
Irska	4	1	1	1	4					11
Grčija	5	4	1		6				5	21
Španija	17	14		8	11	4				54
Francija	20	13		7	4	6	1	21	2	74
Hrvaška	5	2	1	2		1				11
Italija	15	31	2		3		17	5		73
Ciper	2	2			2					6
Latvija	4	1	1	1		1				8
Litva	2	2	1	4		1	1			11
Luksemburg	3	1		1		1				6
Madžarska	12	4				2			3	21
Malta	3	3								6
Nizozemska	5	3	2	7	3	2		4		26
Avstrija	5	5		1		3		4		18
Poljska	23	5	19				1	2	1	51
Portugalska	7	8		2	4					21
Romunija	13	15		3				1		32
Slovenija	5	1		1		1				8
Slovaška	6	4	3							13
Finska	3	2	2	4	1	1				13
Švedska	4	6		3	1	4	2			20
Združeno kraljestvo		20	21	1	1	6	22	1	1	73
Skupaj	217	190	74	70	52	50	45	38	14	751

Poglejte si razdelitev sedežev v Evropskem parlamentu.

Kako se sprejema evropska zakonodaja?

Evropska komisija predlaga nov zakonodajni akt. Komisija, na primer, meni, da bi morali biti klici z mobilnih telefonov po vsej EU cenejši. Komisija zato pripravi predlog zakonodajnega akta, ki ga nato predloži Evropskemu parlamentu. Če se Parlament s predlogom ne strinja, ga spremeni.

Predlog akta se nato predloži Svetu ministrov. Če Svet ministrov sprejme predlog Parlamenta, se akt sprejme. Tudi Svet ministrov lahko, tako kot Parlament, spremeni predlog akta.

Če se o spremembah ne morejo sporazumeti, se predlog akta opusti. Skratka, kar zapleten postopek!

Oglejte si preprost diagram, ki prikazuje, kako poteka zakonodajni postopek.

Kateri evropski zakonodajni akt bi uvedli vi? Kaj bi ta akt določal?

Kako bi po vašem mnenju lahko vplivali na odločitve, sprejete v EU?

Modul 4: Evropa brez meja

Resne težave se ne ustavijo pred mejo, kajne?

Okolje

Pomislite na okolje. Onesnaževanje je težava, ki sega tako prek slovenskih kot evropskih meja. Kot veste, se ozračje zadnja leta segreva, tudi v Sloveniji. Triglavski ledenik se zato izredno hitro krči. Težave povzročajo tudi nenadni močni nalivi in poplave. Sprememba temperature ozračja pa vpliva tudi na rastlinske in živalske vrste, ki se takšnim spremembam težje prilagajajo.

Za manjše države članice kot Slovenijo je članstvo še toliko bolj pomembno, saj se ne morejo same spopasti s svetovnimi problemi kot so tovrstna okoljska in podnebna vprašanja. EU ima več prebivalcev kot Združene države Amerike. Slovenija lahko skupaj z drugimi državami članicami EU vpliva na večje države, kot so na primer Kitajska in Združene države Amerike, da izboljšajo okoljsko politiko.

Na spletu poiščite, koliko prebivalcev imajo Evropska unija in Združene države Amerike.

Evropska unija: _____

Združene države Amerike: _____

Terorizem in kriminal

Verjetno ste slišali za napade na stolpa Svetovnega trgovinskega centra 11. septembra 2001 v New Yorku. Od takrat se v novicah in časopisih pogosto omenja beseda terorizem. Terorizem se ne ustavi pred mejo določene države. To je težava, ki zadeva vse nas.

Enako velja za kriminal. Droge se na primer v Evropo tihotapijo iz Kolumbije ali Afganistana. Torej to ni problem samo Slovenije, ampak Evrope in velikega števila drugih držav po svetu.

S sošolcem/-ko razpravljajta o naslednjih vprašanjih: Bi se proti kriminalu, povezanemu z drogami, države morale boriti same ali na evropski ravni?

Misliva, da:

Zakaj na letališčih preverjajo, ali imate pri sebi tekočine?

Zakaj so tako strogi pregledi na letališčih, ko letite v Združene države Amerike?

Letališča bi v prihodnosti rada uvedla uporabo telesnih skenerjev. Kaj dela telesni skener?

Bi želeli, da vas pred vkrcanjem na letalo skenirajo?

Evropska unija je policistom in kriminalistom olajšala sodelovanje znotraj meja Evrope, na primer v organizaciji Europol, ki ima sedež v Haagu.

Za več informacij o njihovem delu obiščite www.europol.europa.eu.

Energija

Vse okoli vas je narejeno s pomočjo energije. Obstaja veliko različnih vrst energije. Ali lahko naštejete tri načine proizvodnje energije?

1 _____

2 _____

3 _____

Iz katerih obnovljivih virov proizvaja energijo Slovenija? Kateri so naši ostali viri energije?

Katero vrsto energije dobimo iz tujine?

Evropsko državljanstvo

Kaj je pravzaprav državljanstvo? Nanaša se na pravice, ki jih imate v državi, v kateri živite, pa tudi na vaše mesto v družbi in udejstvovanje v njej.

Kakšen se vam zdi kraj, kjer živite, in kaj veste o svojem mestu ali vasi?

Evropsko državljanstvo ne nadomešča slovenskega, ampak ga dopolnjuje. Evropsko državljanstvo ima naslednje prednosti:

- Živate, delate in študirate lahko v katerikoli državi članici. Obstajajo na primer posebni programi, kot je Erasmus +, ki omogočajo, da nekaj mesecev študirate v drugi evropski državi.
- Če ste državljan/-ka Slovenije, ki živi v francoskem mestu, se imate pravico udeležiti lokalnih volitev. Tako lahko vplivate na dogajanje na vašem območju in poskrbite, na primer, da v vaši soseski zgradijo novo cesto.

Vas zanimajo izzivi življenja, dela in študija v drugi državi? Če je bil odgovor pritrdilen, katero državo bi izbrali in zakaj?

Podčrtajte pet besed na spodnjem seznamu, ki so pomembne za „vašo Evropo“. Svojo izbiro primerjajte z izbiro sošolcev.

Solidarnost, okolje, terorizem, nadzor meja, tuji delavci, varnost hrane, delo, človekove pravice, diskriminacija, dobra plača, pošten delež za vse, kultura, glasbeni festival, evropsko nogometno prvenstvo, čisto morje, ribištvo, prosti trg, odprte meje med državami članicami EU, možnost dela kjerkoli, evro, testiranje na živalih, varnost, enake pravice za moške in ženske, študij.

Čeprav se zdi težko, obstajajo načini, da izrazite svoje stališče o tem, kakšno prihodnost si vi želite za Evropsko unijo: udeležite se lahko evropskih volitev. Glasujte za slovensko stranko, ki zastopa vaša stališča. Ta stranka sodeluje s podobnimi strankami iz drugih evropskih držav, s katerimi tvori evropsko stranko.

Vzemimo za primer slovenski politični stranki SMC in DeSUS. Skupaj z liberalnimi strankami iz ostalih držav članic tvorijo skupino Zavezništva liberalcev in demokratov za Evropo (ALDE).

Katero stranko tvorijo Socialni demokrati z drugimi evropskimi socialdemokratskimi strankami?

Na spletu poiščite, h katerim evropskim političnim strankam spadajo druge slovenske stranke. Dopolnite naslednji seznam:

Slovenska stranka

Evropska stranka

SMC

ALDE

SDS

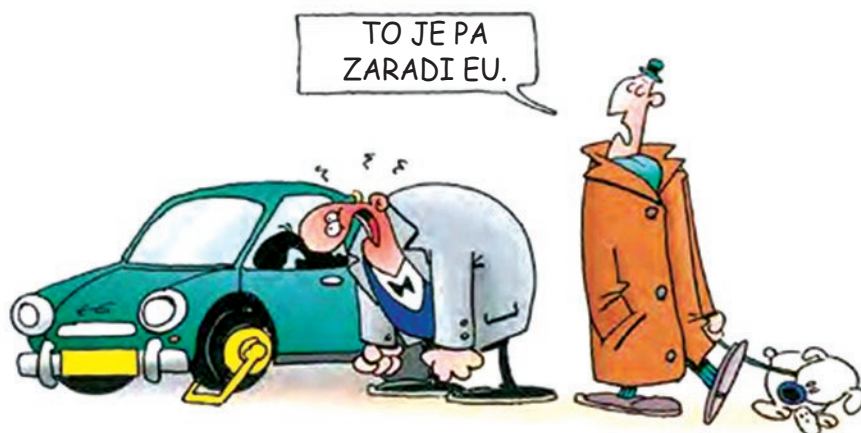
SD

DeSUS

NSi

SLS

Verjamem

Modul 5: Evropske vrednote

Verjetno ste že slišali za moralne vrednote in standarde. A kaj so, pravzaprav? Vrednote so ideali, ki so zelo pomembni za vas ali za skupino ljudi, na primer sreča, varnost, družabnost, svoboda, spoštovanje ali ljubezen. Če želite ohranjati te vrednote, potrebujete moralne standarde. Moralni standardi so torej neke vrste pravila ravnanja. Varnost na primer zahteva, da se držite najvišje dovoljene hitrosti in ne prevozite rdeče luči. Spoštovanje kot vrednota od vas zahteva, da vse ljudi obravnavate enako.

Ljudje včasih na (moralne) standarde in vrednote gledajo zelo različno. Na to lahko vplivajo vaše okolje, vera ali država izvora.

Katere vrednote se vam zdijo pomembne?

Kateri moralni standardi so povezani z njimi?

Ko ste bili na počitnicah na Hrvaškem ali v Grčiji, ste verjetno opazili, da je veliko stvari drugačnih kot v Sloveniji. Ne le jezik, ampak tudi hrana, stil oblačenja, obnašanje ljudi in vrsta drugih stvari. Ko pa potujete zunaj Evrope, boste opazili, da imajo Evropejci tudi veliko skupnega.

Napišite tri razlike med vami in vašim najboljšim prijateljem.

1 _____

2 _____

3 _____

Obstajajo seveda tudi podobnosti. Naštejte tri.

1 _____

2 _____

3 _____

Sedaj pa napišite tri podobne in tri drugačne lastnosti vašega vrstnika iz Italije.

1 _____	1 _____
2 _____	2 _____
3 _____	3 _____

Če bi živeli v državi, ki jo je pred kratkim prizadel močan potres ali hude poplave, katere vrednote bi se vam v tem primeru zdele najpomembnejše?

Nekatere vrednote, kot so zdravje, sreča in ljubezen, so skupne ljudem po celem svetu. So pa tudi vrednote, kot so svoboda, mir, solidarnost, enakopravnost in demokracija, ki so pogosto odvisne od vlad. Obstajajo tudi vlade, ki ne upoštevajo vedno želja svojega naroda. Taka vladna ureditev se imenuje diktatura.

Ali lahko navedete nekaj držav, kjer vlada ne spoštuje vrednot svobode in demokracije?

Vse države EU imajo demokratično ureditev, ki spoštuje človekove pravice. Države članice EU ne sodelujejo samo na področju gospodarstva, varnosti in okolja, ampak veliko pozornosti posvečajo tudi ohranjanju teh vrednot tako znotraj kot zunaj evropskih meja. Če želi določena država postati članica EU, mora spoštovati te vrednote in jih v svoji državi tudi izvajati. To seveda velja tudi za vse države, ki so že članice EU.

Evropske vrednote

Svoboda

Vsi evropski državljani lahko svobodno potujejo, delajo in živijo kjerkoli v EU. Vsi lahko tudi svobodno izrazijo, kar želijo, mislijo ali čutijo, dokler z diskriminacijo ne omejujejo svobode drugih ljudi.

Ali bi živeli v državi, kjer ne bi mogli izražati svoje vere ali prepričanja, svojega mnenja in spolne usmerjenosti?

V Belgiji, na Irskem in Švedskem na primer moški lahko sklenejo zakonsko zvezo z moškimi in ženske z ženskami. To so tako imenovane istospolne zakonske zveze. Ta uredba v EU ni uzakonjena. EU je namreč mnenja, da bi morale o teh zadevah države odločati same. Istospolne zakonske zveze so uzakonjene v Španiji, ne pa na Poljskem. V Sloveniji so se istospolne partnerske skupnosti lahko registrirale, po novem pa se lahko tudi poročijo.

Nizozemska je edina država v EU, kjer lahko v določenih barih zakonito kupite mehke droge. V drugih državah menijo, da to ni v redu, toda EU pri tem nima nikakršne besede.

Ali menite, da bi morala EU vplivati tudi na politiko o mehkih drogah ali ne? Pojasnite svoje mnenje.

Solidarnost

Članice EU so tudi države s šibkejšim gospodarstvom. V teh državah prevladujeta revščina in visoka stopnja brezposelnosti, šolski sistem pa je pogosto slabši kot v Sloveniji. Zato EU tem državam zagotavlja dodatna finančna sredstva za izobraževanje, ustvarjanje novih delovnih mest, zdravstveno oskrbo ter gradnjo novih cest in mostov. To koristi vsem, poleg tega pa zagotavlja bolj enakomerno porazdelitev bogastva.

Kaj menite o tem?

Različni, toda enaki pred zakonom

Vsi smo drugačni: imamo drugačen jezik, kulturo, vero, izgled, mnenje in poreklo. Želimo si, da se te razlike znotraj meja EU spoštujejo, da lahko skupaj živimo, delamo in se učimo, tako kot to počnemo v šoli. Želimo živeti v družbi, kjer obstaja medsebojno spoštovanje, kjer ni diskriminacij in kjer imajo vsi enake možnosti. Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin določa, da imajo vsi prebivalci Evrope enake pravice. To pomeni, da je treba policiste, odvetnike, učitelje, kmetovalce, tesarje, iskalce zaposlitve ali invalide, skratka vse evropske državljane, obravnavati enako.

Ali menite, da imajo vsi v Sloveniji enake pravice? Navedite primer, če se strinjate ali ne.

Na Evropsko unijo lahko gledate kot na veliko družbo, v kateri se države in prebivalci, ne glede na to, od kod prihajajo, trudijo spoštovati vrednote svobode, vere, enakosti, solidarnosti in demokracije.

Menite, da je to mogoče ali ne? Pojasnite, zakaj.

Človekove pravice in zunanja politika

Vsak ima določene pravice že zaradi tega, ker je človek. So stvari, ki jih lahko počnete ali imate, kot na primer pravica do izobrazbe, zdravstva, svobode govora in zasebnosti. Obstajajo tudi pravice, ki vas varujejo pred ljudmi, ki bi vam hoteli škodovati ali vas poškodovati. Policisti vas na primer ne smejo aretirati brez razloga, vam groziti ali prisluškovati vašemu telefonu.

Obstajajo organizacije, ki poskušajo vlade prepričati, naj spoštujejo človekove pravice.

Na spletu poiščite mednarodno organizacijo, ki se zavzema za človekove pravice. Opišite, s čim se ukvarja.

V EU so človekove pravice bistvenega pomena. Te pravice so določene v Lizbonski pogodbi in vse države članice so se zavezale, da jih bodo spoštovale. Države, ki se želijo pridružiti EU, morajo spoštovati te člene pogodbe.

EU o vprašanih človekovih pravicah razpravlja tudi z državami zunaj EU in poskuša doseči izboljšave. 28 držav članic verjame, da lahko skupaj dosežejo več kot posamezna država. Slovenija ima precej manj vpliva v svetu, ko deluje sama, kot pa skupaj z ostalimi 27 državami članicami.

Navedite nekaj držav, s katerimi EU razpravlja glede človekovih pravicah.

O katerih človekovih pravicah EU razpravlja s temi državami?

Katere človekove pravice se VAM zdijo pomembne?

Modul 6: Vaš glas v Evropi

Včasih imate o določeni zadevi jasno oblikovano mnenje. Včasih bi se radi vključili v najrazličnejše pobude. So tudi primeri, ko resnično verjamete, da je treba nekaj ukreniti, in bi se radi o tem pogovorili in predložili svoje ideje.

To vse se začne že v osnovni šoli pri igri s prijatelji. Zdaj, ko ste v srednji šoli, ravno tako želite izraziti svoje mnenje. Če imate svoje mnenje, ga izrazite in povejte, kaj čutite ali mislite.

Vaš glas omogoča spremembe!

Tu gre za vas, vaš glas in vaše mnenje. V Sloveniji lahko uradno začnete voliti takoj, ko dopolnite 18 let. Od takrat naprej lahko vplivate na izvolitev župana, sestavo občinskih in mestnih svetov, državnega zbora, izvolitev predsednika republike in celo poslancev Evropskega parlamenta.

Ali je vaš glas pomemben?

Ljudje včasih mislijo, da njihov glas ne šteje, toda ali je res tako? Ali se je v resnici res tako lahko izogniti glasovanju in se pretvarjati, da ni nič narobe?

Seveda ne! Predstavljajte si, da v šoli kandidirate na volitvah v Parlament Dijaške organizacije Slovenije, za vas pa lahko glasuje 100 dijakov. Polovica dijakov se glasovanja ne udeleži in njihovi glasovi so izgubljeni

Kako bi to vplivalo na vas?

To je enostaven, a jasen primer. Če se odločite, da ne boste glasovali, se ne morete pritoževati nad prihodnjimi odločitvami, saj ste z neudeležbo omogočili vam nezaželeni izid volitev.

Vaš glas v Evropskem parlamentu

Od leta 1979 imajo državljani EU možnost, da vsakih pet let izvolijo Evropski parlament. V Evropskem parlamentu je 751 poslancev; od tega 8 slovenskih. Po volitvah leta 2014 je bil kandidat največje evropske politične stranke, tj. Evropske ljudske stranke, Jean-Claude Juncker izvoljen za predsednika Evropske komisije.

Več o tem si lahko preberete na: www.europarl.europa.eu.

IZKORISTITE SVOJO MOČ!
IZBERITE, KDO BO VODIL EVROPO.

**SODELUJ.
KER JE
POMEMBNO.**

WWW.EUROPARL.EU
#EP2014

**VPLIVAJ
NA SVOJE ŽIVLJENJE.**

WWW.EUROPARL.EU
#EP2014

ALIKI BO 25. MAJA ODLOČALA,
KDO BO VODIL EVROPO. KAJ PA VI?
ALIKI, ŠTUDENTKA

Po volitvah evropski poslanci sklepajo dogovore o vprašanih, ki vplivajo na vsakogar v EU, kot so varnost, okolje, gospodarstvo, promet, človekove pravice in energija.

To poteka enako demokratično kot v slovenskem državnem zboru. Po volitvah se evropski poslanci odločijo, kako si bodo razdelili pristojnosti za določena področja.

Za Evropski parlament boste lahko glasovali leta 2019. Če boste že pred tem dopolnili 18 let, se boste lahko že prej udeležili drugih volitev. Preden se boste odločili za koga glasovati ali katero politično stranko izbrati, boste morali izvedeti več o svojih političnih preferencah. Možnosti je veliko. Zato je pomembno, da izveste čim več o stališčih posamezne stranke. O njih si lahko preberete v programih strank.

Kaj boste naredili?

Ali se boste udeležili volitev v Evropski parlament leta 2019, če boste do takrat pridobili volilno pravico??

Zakaj da oziroma zakaj ne?

**Upamo, da boste leta 2019
oddali svoj glas!**

SE VIDIMO V EVROPI!

Kolofon:

Za mlade, ki želijo izvedeti več o Evropi ...

„**Program Šola Ambasadorka Evropskega parlamenta**“ je publikacija, ki jo izdaja Informacijska pisarna Evropskega parlamenta v Sloveniji, na osnovi publikacije „Een10voorEuropa“ izdane na Nizozemskem. Ti učni moduli so namenjeni dijakom srednjih šol.

Avtorja „**Een10voorEuropa**“ sta Anne-Marie Eekhout in Wil Willemsen, soustvarjalca publikacije „**Program Šola Ambasadorka Evropskega parlamenta**“ pa sta Meta Novak in Damjan Lajh.

Fotografije sta prispevala Evropska komisija in Evropski parlament. Izjema so naslednje fotografije: stran 20: Schutterstock, stran 25: STC-group Rotterdam in stran 40: SSgN Nijmegen..

Odgovorna oseba: Klemen Žumer

Evropski parlament, Informacijska pisarna v Sloveniji
Dunajska cesta 20
1000 Ljubljana
www.europarl.si
epljubljana@ep.europa.eu

Ljubljana, oktober 2017

To učno gradivo lahko uporabljajo le šole, ki dejavno sodelujejo v programu »Šola ambasadorka Evropskega parlamenta«.

Program **Šola ambasadorka**
Evropskega parlamenta

Evropski parlament
Informacijska pisarna
v Sloveniji